

Nieuwsbrief

Inhoud

Congresdag Netwerk Katholieke Vrouwen	1
Nieuwe bestuursleden	2
Andante	3
Boeken	4
Wetenswaardig	5

Secretariaat Netwerk Katholieke Vrouwen
Kerkstraat 20a
6006 KP Weert
Tel: (0495) 745 214
E-mail: seldenrath@scarlet.nl
Website: [in.aanbouw](http://in.aanbouw.nl)

Bij dit nummer

Beste mensen,

Soms gebeurt er te veel, soms gebeurt er te weinig. Hieronder staan twee belangrijke aankondigingen. Maaïke de Haardt heeft jaren in Nijmegen de Open Studiedagen van de Leerstoel Religie & Gender vorm gegeven. Haar openbaar afscheidscollege gaat over wat daaraan te gronde lag: hoop, verlangen en verandering. Dat sluit aan bij wat tijdens de Studiedagen van Andante gezegd is over christelijke identiteit: gericht op beweging en een God die met mensen meereist. Zoals wij mee kunnen reizen en nieuwe mensen ontmoeten, in Nederland en daarbuiten ... Er gebeurt te veel, gebeurtenissen volgen elkaar op ... er gebeurt te weinig ... we verlangen soms naar echte verandering, naar een wereld waar de rechten van alle mensen erkend worden. En naar echte ontmoeting. We hopen die te kunnen bieden. Doe je mee?

Joanne Seldenrath

#MeToo en vrouwelijke waardigheid

Congresdag Nijmegen 6 oktober 2018

Is de #Metoo-discussie een teken dat er zo'n vijftig jaar na de seksuele revolutie nog niets veranderd is? Of leven we in een post-patriarchaal tijdperk waarin het slachtoffer eindelijk niet meer zwijgt?

Kunnen we erover praten als iemand over onze grenzen heen gaat of roepen ervaringen met seksueel geweld (van intimidatie tot verkrachting) nog steeds schaamte op? Wat betekent 'waardigheid' en hoe kwetsbaar ben je als je jezelf uitspreekt?

Op deze dag onderzoeken we de verschillende invalshoeken van deze discussie en gaan de situatie in de kerk daarbij niet uit de weg.

Communicatie

José Sanders, hoogleraar Narratieve Communicatie aan de Radboud Universiteit

te Nijmegen, verzorgt een inleiding over communicatie en taalgebruik in relatie tot de maatschappelijke ontwikkelingen. Anne-Claire Mulder, universitair docent Vrouwen- en Genderstudies aan de Protestantse Theologische Universiteit Groningen, gaat in op het begrip waardigheid. Aansluitend is er een forum. Medewerking is toegezegd door Mgr. De Korte (bisschop-referent Vrouw & Kerk) en Holkje van der Veer. Laetitia van der Lans (De Zalige Zalm) is dagvoorzitter.

Plaats: Titus Brandsma Memorial
Stijn Buijsstraat 11
6512 CJ Nijmegen.

Tijd: 6 oktober 2018
12.00u (inloop) – 17.00u.

Informatie en opgave:

✉ seldenrath@scarlet.nl
☎ (0495) 745 214.

Schaamte voorbij?

"... een innig fluisteren" Over hoop, verlangen en verandering

Prof.dr. Maaïke de Haardt, hoogleraar aan de Radboud Universiteit/Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen met de leeropdracht Religie en gender geeft op **donderdag 7 juni 2018** om 15.00 uur precies een openbaar afscheidscollege. De academische zitting en de receptie vinden plaats in de Aula van de Radboud Universiteit in Nijmegen.

U kunt zich aanmelden via www.ru.nl/dehaardt

Na uw aanmelding ontvangt u enkele dagen voor het afscheidscollege een bevestiging / toegangsbewijs.

☎ (024) 361 61 36.

Nieuwe bestuursleden

Het Netwerk Katholieke Vrouwen heeft met de nieuwe naam en de nieuwe structuur nu ook een nieuw bestuur: Maria van Schaijik (voorzitter), Annie Beunen (secretaris), Ans Huijbregts (penningmeester), Holkje van der Veer en Marie-Louise van Wijk.

Drie van hen stellen zich hieronder voor. De andere twee doen dat later.

*Naam: Maria van Schaijik
Geboorte-/woon-/werkplaats: Geboren in Rijswijk (Z-H), ik woon nu in Wageningen.
Bijbelse figuur: Martha, omdat zij ondergewaardeerd werd ten opzicht van Maria: zorgen voor een ander en stille aandacht: beide zijn nodig.
Blij als ik: iets kan doen voor iemand anders, dat belangrijk is en gewaardeerd wordt: een goed afscheid na overlijden bijvoorbeeld. Ik verzorg afscheidsvieringen bij uitvaarten en crematies.
Een zwak plekje voor: ouderen. Ik heb lange tijd kwaliteitsonderzoek verricht in de ouderenzorg: gesprekken met ouderen over de zorg- en dienstverlening. Op basis daarvan bracht ik verbeteradvies uit aan directie en management.
Bestuurslid: Ik ben ervan overtuigd dat er bij vrouwen een behoefte is aan een plek van verdieping en religieuze spiritualiteit. Ik wil bijdragen aan ontmoeting en gesprek over belangrijke onderwerpen op dit gebied.*

*Naam: Annie Beunen Ossel.
Geboorte-/woon-/werkplaats: Geboren in Kerkrade, gewerkt in Hoek van Holland en Rotterdam. Gewoond in Kerkrade, Hoek van Holland, Delft en nu in Eygelshoven.
Bijbelse figuur: Maria Magdalena. Een bijzondere vrouw. Een vrouw die ik graag ontmoet zou hebben.
Blij als ik: bereik dat mensen uit mijn omgeving die het op de een of andere manier moeilijk hebben, toch weer interesse in het leven krijgen en af en toe weer kunnen lachen.
Een zwak plekje voor: mensen. Door mijn werk in het onderwijs kwam ik met veel culturen in aanraking. Ik was en ben nog steeds heel nieuwsgierig naar de manier waarop mensen in het leven staan en welke factoren daartoe hebben bijgedragen. Ik benut dan ook iedere gelegenheid om met mensen in gesprek te gaan.
Bestuurslid: Belangrijk voor vrouwen van nu is dat ze een inspiratiebron hebben om met andere vrouwen over maatschappelijke en religieuze onderwerpen in gesprek te gaan. Het Netwerk biedt de mogelijkheid om vrouwen te ontmoeten en elkaar te inspireren en naar elkaars ervaringen en mening te luisteren. Een mooi streven dat niet verloren mag gaan. Daaraan wil ik bijdragen.*

Naam: Marie-Louise van Wijk-van de Ven

Geboorte-/woon-/werkplaats: Ooit geboren in Den Bosch, al heel lang wonend in Bussum.

Bijbelse figuur: Ik aarzel tussen Esther en Ruth. Beiden vanwege hun moed om in te gaan tegen wat gebruikelijk is, tegen (maatschappelijke) structuren; Esther ook om haar diplomatie – een mengeling van (schijnbare) onderworpenheid en ‘majesteit’; Ruth om haar trouw en vastberadenheid, haar onbevreesdheid voor het nieuwe/andere dat haar wacht.

Blij als ik: iets voor elkaar krijg, ook al leek het niet goed haalbaar – het toch organiseren van een conferentie, het lospeuteren van een subsidie, een uitnodiging voor iemand van wie ik weet dat zij die graag zou willen hebben ... Maar ook: op een zonnige dag lekker lui in mijn mooie tuin met een goed boek.

Een zwak plekje voor: mensen die, ondanks teleurstellingen en tegenslagen, blijven doorgaan en proberen iets van hun leven te maken. Ik denk hier (ook) aan de vele vrouwen die ik heb leren kennen in Midden- en Oost-Europa; na de zo moeilijke tijd onder het communisme, eerst de vreugde om de vrijheid, maar dan dikwijls de desillusie over hoe de maatschappij zich daar ontwikkelt. Maar ook: mijn kleinkinderen – vaak een spirituele ervaring te zien hoe zij zich ontwikkelen tot kleine persoonlijkheden.

Bestuurslid: Vanuit mijn ervaring met vrouwen overal in de wereld, weet ik hoe belangrijk het is dat er plekken zijn waar vrouwen met elkaar in discussie kunnen gaan en hun mening toetsen aan die van andere vrouwen; dat er een kanaal is waar zij hun stem kunnen laten horen, zaken die hen aangaan kunnen aankaarten; een plek ook waar ruimte is voor verdieping en reflectie. Daarom wil ik aan het (verder) uitbouwen van het Netwerk Katholieke Vrouwen graag een bijdrage leveren.

Migratie naar en binnen Europa vanuit het perspectief van vrouwen

Studiedagen van Andante in Straatsburg (20–24 april 2018)

‘Een vrijheid die niet voor iedereen geldt, is geen vrijheid maar een privilege,’ zegt Theresia Wintergerst in antwoord op de vragen na haar inleiding. Mensenrechten zijn belangrijk bij migratie, het onderwerp van de studiedagen van Andante, de Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties.

Mensenrechten zijn ook belangrijk voor de Raad van Europa (RvE; niet te verwarren met de Europese Unie). Andante heeft *participatory status* bij deze Raad en is daarmee lid van zijn Conferentie van internationale Niet-Gouvernementele Organisaties (INGO's). Door deze dagen te houden in Straatsburg, in het Centre St Thomas, kregen de deelnemers kans om kennis te maken met een aantal deskundigen op het gebied van gender en migratie die aan de RvE verbonden zijn.

Als eerste mocht op 21 april voorzitter Mary McHugh **Mgr. Paolo Rudelli** verwelkomen, Speciaal Gezant en Permanent Waarnemer van de Heilige Stoel bij de RvE. Voor het Vaticaan zijn bij de RvE cultuur en recht, het gezin, recht op leven, godsdienstvrijheid, sociale wetgeving en transparantie belangrijk. Na het interview met hem presenteerden de vrouwenorganisaties hun werk met migranten en vluchtelingen. Wederzijds was dat een vruchtbare kennismaking.

Verbonden aan de Raad van Europa zijn ook **Anna Rurka** en **Anne Nègre**, respectievelijk president en vice-president van de Conferentie van INGO's, die *acte de présence* gaven op 22 april. Tijdens het bezoek aan het Palais de l'Europe op 23 april vertelde Herr Müller over ontstaan en uitdagingen van de RvE. Anne Lafferty gaf die dag inzicht in doel, taken en resultaten van het werk van **Tomáš Boček**, Speciaal Gedelegeerde inzake migratie en

vluchtelingen van de Algemeen Secretaris van de RvE, op wiens bureau in het Agoragebouw zij werkt.

Vlnr Anne Nègre, Sybille Bader, Anna Rurka en Mary McHugh (voorzitter)

Actief in werkgroepen

Sybille Bader is ‘onze vrouw in Straatsburg’. Zij neemt deel aan werkgroepen van de drie commissies van de Conferentie van INGO's (Mensenrechten, Democratie, Opleiding & Cultuur) en kan daar ook andere vrouwen van Andante introduceren. Ze verwelkomt input voor haar werk. Bij de landenbezoeken die de Conferentie organiseert, kunnen lidorganisaties van Andante een gesprek aanvragen over de situatie in hun land. Sybille had geregeld dat de deelnemers konden spreken met hun parlementaire vertegenwoordigers in de RvE. Helaas leek dat onderdeel voor de Nederlandse vrouwen – als enigen – in het water te vallen. Het Nederlandse secretariaat had eerder aangegeven dat er iemand zou zijn. Nu bleken alle agenda's overbezet. Marleen Peters kon echter Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt bereiken en in de wandelgangen mochten de Nederlandse vrouwen hem toch hun vragen stellen.

Ergens anders thuis zijn

Niet alleen mensen die aan de RvE verbonden waren, spraken over migratie. In haar lezing op 21 april verbond **Theresia Wintergerst**, sociaalwetenschapper aan de

Hogeschool voor Toegepaste Wetenschappen in Würzburg-Schweinfurt, (vrije en gedwongen) migratie met identiteit. Mensen zijn nooit alleen maar migrant of autochtoon maar altijd ook (on)gelovige, geliefde met hobby's en vaardigheden. We voelen ons thuis wanneer die verschillende identiteiten erkend worden, juridisch, maar belangrijk zijn ook ontmoeting, communicatie en solidariteit.

Theresa Grabinger werkt voor Renovabis in Roemenië, Moldavië en Bulgarije. Vrouwen hebben andere redenen dan mannen om hun land te verlaten (push-factoren) en elders werk te zoeken (pull-factoren), ze werken op andere terreinen (schoonmaakbranche, zorg) en hebben te maken met andere verwachtingen. Door migratie blijven in een land soms alleen de ouderen en de kinderen ('eurowezen') achter. Ondanks leegloop van arbeidskrachten kan een land soms toch profiteren van migratie. Maar er moet nagedacht worden over andere arbeidsvoorwaarden, bijvoorbeeld een langer verlof, zodat migranten hun kinderen eens zien.

Angst afleren

Universitair docent *Spirituelle Theologie im interreligiösen Prozess* aan de Universiteit van Wenen **Regina Polak** sprak 22 april over angst en migratie. Het onbekende roept angst op en wie bang is luistert niet naar argumenten. Toch kunnen we angst die niet nodig is, bijvoorbeeld voor culturele diversiteit, afleren. Het helpt dan om vanuit het perspectief van de ander, van migranten, te kijken. In de spiegel van migranten en vluchtelingen ontdekken we iets over onze eigen identiteit. Tegen hun – meestal reële – angst brengen migranten humor in geweest, levenskunst, dromen ... soms wordt mobiliteit de basis voor hun leven. Dan blijkt juist het ethisch monotheïsme van joden- en christendom

Netwerk Katholieke Vrouwen

met migratie te maken te hebben. God reist met ons mee door het leven; er is het verlangen naar, en het werk aan, een rechtvaardige maatschappij. Christelijke identiteit gaat om beweging en niet om handhaving van jezelf.

Rol van de NGO's

Uit alle informatie over de RvE blijkt dat mensenrechten van migranten hoog op de agenda staan. Het bureau van Tomáš Boček probeerde te bereiken dat detentie van kinderen als 'onacceptabel' beschouwd werd. Helaas lukte dat niet, de landen werden het eens over 'last solution'. De Conventie van Istanboel verlangt een autonome verblijfsvergunning voor vrouwen (artikel 59) en een asiel-aanvraag gebaseerd op gender (artikel 60 en 61). Toch staat ter discussie of vrouwen en mannen uit een ander land dezelfde rechten mogen hebben als burgers. Juist hier is de rol van NGO's als Andante onontbeerlijk. Zij weten meestal meer van de risico's van bepaald beleid dan overheden, kunnen protesteren en zijn vaak de eerste die opvang verzorgen of andere activiteiten ondernemen waarbij mensen elkaar ontmoeten. De studiedagen zijn daarom afgesloten met een **statement**.

Zie www.andante-europa.net en de linkjes onder de groene woorden. Een uitgebreider verslag is in de maak en op te vragen via seldenrath@scarlet.nl

Kyriegebed in slotviering

*Als het land waar je woont
het land wordt dat je verlaat
wie wint daarbij
en wat is de winst?*

*Als de zee met de open hemel
daarboven
een grens wordt met steeds meer
beveiliging
wie beveiligt de mensen?*

*Als de steden met zo veel
verschillende mensen
plaatsen worden vol eenzaamheid
wie willen we kennen
– en wie niet?*

In het Palais de l'Europe

Boekbespreking

Eigen zinnen

Hoe geven mensen hun (katholieke) identiteit vorm in hun werk? In deze bundel, resultaat van een project 'de katholieke traditie opnieuw een levende kracht', vertellen vijf vrouwelijke en zes mannelijke auteurs hun verhaal aan de hand van de drie begrippen 'motivatie', 'knopen, belemmeringen' en 'inspiratie' (soms foutief gespeld als insiratie). Er komen jeugdherinneringen langs, gedichten en Bijbelteksten maar vooral wat die betekenen voor de ingewikkelde praktijk van het werken in de samenleving. Marja Wittenbols beschrijft deze in haar bijdrage over armoedebeleid als: 'een systeem dat het als teken van intelligentie beschouwt om mensen bij voorbaat te wantrouwen' (pag. 126).

Thijs Caspers (red.), *Eigen zinnen. Over persoonlijke drijfveren in je werk*. Berne Media 2018

Onder dezelfde titel biedt het Tilburg Cobbenhagen Center in samenwerking met het VKMO twee programma's aan met inspiratiedagen: in-company trainingen en dagen voor bestuurders. Op zoek naar de verwoording van de eigen drijfveren.

Informatie:

cobbenhagencenter@tilburguniversity.edu; www.tilburguniversity.edu/cobbenhagencenter

Op de laatste rij

Historica en journaliste Lucetta Scaraffia heeft deelgenomen aan de bisschoppensynode over het gezin (2015) en mocht als enige vrouw haar stem laten horen 'vanaf de laatste rij'. In dit boek probeert ze het kerkelijk denken te openen voor de bijdrage van vrouwen. Zij stelt dat de moderne geëmancipeerde houding van de westerse samenleving voortkomt uit het christendom. Ze wijst erop dat het gezinsleven pas in zijn huidige vorm beschreven werd op het Concilie van Trente (1545–1563). Ze pleit ervoor dat de kerk weer gaat nadenken over huwelijk en seksualiteit en daar nadrukkelijk ervaringen van vrouwen van nu in betreft, met name van vrouwelijke religieuzen en anderen die zich inzetten voor de waardigheid van vrouwen en meisjes.

Scaraffia wijst echter het begrip gender af. 'Gender' is in een aantal katholieke kringen een verdacht woord, en Scaraffia maakt een beetje duidelijk waarom. Gender zou namelijk het onderscheid tussen vrouwen en mannen tenietdoen. Scaraffia vindt het belangrijk om verschil, om dat verschil, in stand te houden.

Lucetta Scaraffia, *Op de laatste rij. De Kerk, de vrouwen en de synode*. Vert. Harry Kretzers van *La chiesa, le donne, il sinodo* (Venetië 2017), Halewijn, Antwerpen 2017/Adveniat, Baarn 2017.

Privacy

Per 25 mei 2018 geldt de wet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). In het kader van deze wetgeving willen wij u op het volgende attenderen. U heeft zich aangemeld voor onze nieuwsbrief. De aanmeldgegevens worden alleen gebruikt voor het verzenden van de nieuwsbrief en voor uitnodigingen voor bijeenkomsten van het Netwerk Katholieke Vrouwen. Wij gaan zorgvuldig met uw gegevens om.

Als u de activiteiten van Netwerk Katholieke Vrouwen wilt ondersteunen en ook in het vervolg de Nieuwsbrief ontvangen, dan kunt u donateur worden (vanaf € 15 p.j.). Groepen kunnen zich als donateur aanmelden voor een gereduceerde prijs per persoon. Meer informatie vindt u **hier**.

Wetenswaardig

Wetgeving over pensioen na scheiding

Nogal wat vrouwen vergeten gebruik te maken van het recht dat ze hebben om binnen twee jaar na de scheiding een deel van het pensioen van hun ex-partner op te eisen. Ze worden daarop ook niet geattendeerd door hun adviseur. Er wordt standaard uitgegaan van 'verevening'. Dit betekent dat het pensioen pas bij de pensionering van de man (vrouw) wordt gedeeld.

Het grote nadeel van deze wijze van verdelen is dat je afhankelijk blijft van beslissingen van je ex over zijn (haar) pensioen, bijvoorbeeld over de ingangsdatum.

Op 8 maart 2018 kwam het heugelijke bericht binnen bij de Nederlandse Vrouwen Raad dat de wet Verevening Pensioen bij Scheiding ingrijpend gaat veranderen. Conversie wordt standaard. Bij conversie wordt het opgebouwde pensioen op de datum van de scheiding verdeeld. Hierdoor ben je niet meer afhankelijk van beslissingen van je ex. Je hebt de keuze om je pensioen mee te nemen naar je eigen pensioen-uitvoerder. Als je die niet hebt, blijft het als jouw pensioen staan bij de pensioen-uitvoerder van je ex. Je hoeft dit niet meer zelf aan te vragen.

De NVR raadt vrouwen aan, zolang de wet nog niet in werking is getreden, om hun pensioen binnen twee jaar na hun scheiding te regelen en te kiezen voor conversie. De huidige wet maakt dat nu al mogelijk. Samenwonenden wordt aangeraden zelf of via een notaris een samenlevingscontract op te stellen en de pensioen-uitvoerder te informeren over het samenwonen.

Graalhuis, Nieuwegracht 51, 3512 LE Utrecht; ☎ (030) 23 33 640; ✉ degraal@planet.nl; 🌐 www.degraalbeweging.nl

Activiteiten

* Zangdag voor wereldvrouwen. Overal ter wereld vind je prachtige liederen die je in contact brengen met de kracht en wijsheid van vrouwen. *Begeleiding*: Andrea Hauser. *Tijd*: 9 juni, 11.00–16.00u, *aanmelden vóór 7 juni*.

* Zingen vanuit je ziel. Zangmeditatie op 15 juni met Marian Geurtsen. Lieder uit diverse religieuze tradities en in allerlei talen. *Tijd*: 20.00–21.45u; *aanmelden uiterlijk 13 juni*.

* De vreugde van de dans. Zomerdansdag op 30 juni. *Begeleiding*: Hilde Debacker. *Tijd*: 11.00–17.00u; *aanmelden vóór 27 juni*.

Bezieling en bezinning.

Vrouwenkloosterdagen, 5 t/m 9 juli, met momenten van stilte, meditatie en gebed, werkzaamheden in de kruidentuin, creatieve workshops, een korte nachtwake en een pelgrimsvaart, gelegenheid tot persoonlijk gesprek met de begeleiding en ervaringen delen in de groep.

Informatie: Dominicanenklooster Huissen, Stadsdam 1, 6851 AH Huissen, ☎ (026) 326 44 22; ✉ info@kloosterhuissen.nl; 🌐 www.kloosterhuissen.nl